

U ovom jesenskom broju časopisa objavljeno je šest članaka i prikazi.

Prvi članak, autora Nigela Saula, nosi naslov *Pergamena i nadgrobni spomenik: spisi i proučavanje engleske srednjovjekovne spomeničke kulture*, a analizira nadgrobne spomenike kao povijesne izvore. Uvodni dio članka donosi povijesni pregled istraživanja i najznačajnija djela od polovice 19. stoljeća do danas. Središnji dio članka obrađuje vrste izvora koji pomažu u istraživanju nadgrobni spomenika, poimence: oporuke, ugovore, korespondencije, ali i neke druge pisane izvore (npr. račune) koji se tiču samih spomenika. Donoseći dosta primjera za svaki od navedenih tipova izvora, autor zaključuje koliko su nepisani izvori (tj. u ovom slučaju nadgrobni spomenici) usko povezani s pisanim izvorima i kako se uzajamno nadopunjuju.

Drugi članak, *Povijesno javno i akademsko arhivsko istraživanje: iskustvo baze podataka: Svećenstvo Engleske crkve*, rad je trojice autora; Arthura Burnsa s King's College London; Kennetha Finchama sa Sveučilišta Kent i Stephena Taylora sa Sveučilišta Reading, koji se nalaze na čelu projekta baze podataka: Svećenstvo Engleske crkve (*The Clergy of the Church of England database – CCED*), u kojem je objašnjen sâm projekt i njegova svrha. Baza podataka CCED započeta je u listopadu 1999. kao petogodišnji istraživački projekt. Svrha joj je izrada baze podataka koja će oblikovati odnose između svećeničkih službi u Engleskoj i Walesu, 1540–1835. Osnovna funkcija navedene baze jest da ona predstavlja pomoć u istraživanju, kako profesionalnim povjesničarima, tako i povjesničarima amaterima te, posebice, crkvenim povjesničarima. Članak je podijeljen u dva dijela. Prvi je dio posvećen samom projektu: što je on, u kojoj se fazi oblikovanja trenutno nalazi i sl. Drugi dio članka donosi iskustva istraživača u uporabi baze.

John Lean, sa Sveučilišta Cantenbury u Novom Zelandu, i Trevor Burnard sa Sveučilišta Brunel u Uxbridge Middlesexu autori su članka *Osluškivanje glasova robova - fiskalna izvješća u Berbiceu i Demerara – Essequibo*. Članak se bavi jednom od marginalnih skupina u društvu – robovima u britanskom kolonijama Berbice i Demerara – Essequibo, smještenim na sjeveroistočnoj obali Južne Amerike. Autori analiziraju izvješća fiskalnog ureda u Berbiceu i izvješća protektora robova u Demerara – Essequibu. U uvodnom dijelu članka objašnjavaju se problemi pronalaženja izvora za istraživanje marginalnih skupina, posebno kada su robovi u pitanju. Glavni dio članka posvećen je analizi gradiva koje se čuva u Public Record Officeu u Londonu, a kojega su odabrali jer sadržava najviše informacija o životu robova na zapadnoj polutki engleskoga govornog područja. U samoj analizi izvora najprije su navedene skupine (*kategorije*) spisa, koje je najvjerojatnije formirao autor članka. Slijedi opis svake kategorije, uz koji se ovaj put navodi i signatura. Također su doneseni i opširni citati iz gradiva te analiza citiranih izvora.

Četvrti je članak Rogera A. Bellinghama *Dadeovi registri*. Tema su članka registri Williama Dadea (oko 1740–1790), svećenika, koji je djelovao u župama grofovije York: St. Helen i St. Olave. On je u matične knjige krštenih i umrlih unosio podatke o predcima krštenika, odnosno preminuloga. Ovakav način registriranja bio je zaživio u

svoga nekoliko župa u Yorku i izvan njega, sve do 1813. kad je bio uveden standardni format upisa na nacionalnoj razini (*Rose's Act*). Autor donosi procjene vrijednosti Dadeovih registara u historiografiji i posebno njihovu uporabu kao izvora u proučavanju demografije. U završnom dijelu članka Bellingham analizira knjige župa Selby i Easingwold u Yorkshireu kako bi pokazao vrijednost Dadeovih registara.

Najobimniji članak u ovom broju djelo je Elizabeth Greenhalgh sa Sveučilišta New South Wales u Australian Defence Force Academy *Arhivski izvori za proučavanje francusko britanskih odnosa tijekom Prvog svjetskog rata*. U uvodnom dijelu, *Kontekst i historiografija*, autorica promišlja kako je moguće da su tradicionalni neprijatelji u 20. st. postali saveznici. Nakon kratke analize historiografije na tu temu, budući da sam prostor ne dopušta dublju analizu i da to nije tema članka, autorica prelazi na analizu francuskih arhiva. Kako bi olakšala analizu arhivskoga gradiva, podijelila je izvore po tipovima osnova (politički odnosi, diplomatski odnosi, gospodarski odnosi, mornarički odnosi i vojni odnosi). Članak je dosta informativan, donosi osnovne podatke o glavnim akterima toga vremena (poglavari država, premijeri i pojedini članovi vlada ratnoga kabineta itd.) kako u Velikoj Britaniji, tako i u Francuskoj. Na kraju članka nalazi se koristan popis arhivskih ustanova na pariškom području, s podacima o radnom vremenu te web adresa.

Pretposljednji članak ovoga broja bavi se čedomorstvom, jednom od tema povijesne demografije *Fikcija u arhivu? Izvori za društvenu povijest čedomorstva* Marka Jacksona s Odsjeka za povijest Sveučilišta Exeter, istražuje ubojstvo djeteta Mary Jane Harris, koje je ubila Charlotte Winsor 1860-ih. Povod za ovo istraživanje je stampat koji prikazuje smaknuće Charlotte Winsor. Autor u dvaju poglavlja; *Lokalni izvori* i *Izvori u Public Record Officeu* donosi pregled izvora za proučavanje čedomorstva. Na kraju članka, autor objašnjava važnost slučaja Winsor u nacionalnom kontekstu.

Ladislav Dobrica